

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 3. apríla 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Článok 1 ods. 2 – Pôsobnosť smernice – Podmienka stanovujúca miestnu príslušnosť súdu určenú podľa všeobecných ustanovení – Článok 6 ods. 1 – Preskúmanie nekalej povahy *ex offio* – Článok 7 ods. 1 – Povinnosti a právomoci vnútroštátneho súdu“

Vo veci C-266/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň, Poľsko) z 11. apríla 2018 a doručený Súdnemu dvoru 17. apríla 2018, ktorý súvisí s konaním:

Aqua Med sp. z o.o.

proti

Irene Skórej,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, C. Toader (spravodajkyňa), sudcovia A. Rosas, L. Bay Larsen a M. Safjan,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Aqua Med sp. z o.o., v zastúpení: T. Babecki, radca prawny,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: N. Ruiz García, M. Wilderspin a S. L. Kaléda, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: poľština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) a rozsudku zo 4. júna 2009 vo veci Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Aqua Med sp. z o.o. a pani Irenou Skórou v súvislosti s miestnou príslušnosťou vnútroštátnych súdov rozhodovať o žalobe o zaplatenie kúpnej ceny, ktorú podal obchodník proti spotrebiteľovi.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13

- 3 Trináste a dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 znejú:

„keďže sa v zákonných alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv, nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné zákonné alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie ‚kogentné zákonné alebo regulačné opatrenia‘ uvedené v článku 1 ods. 2 zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody;

...

keďže súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v [spotrebiteľských – *neoficiálny preklad*] zmluvách“.

- 4 Článok 1 tejto smernice stanovuje:

„1. Účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa [týkajú – *neoficiálny preklad*] nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

2. Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia... nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.“

- 5 Podľa článku 6 ods. 1 uvedenej smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

6 Článok 7 ods. 1 tejto smernice znie takto:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012

7 Článok 18 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1) stanovuje:

„Druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.“

Poľské právo

8 Článok 27 Kodeks postępowania cywilnego (občiansky súdny poriadok) nachádzajúci sa v oddiele 1, nazvanom „Všeobecná príslušnosť“, kapitoly 2 tohto zákonníka stanovuje:

„1. „Žaloba sa podáva na prvostupňový súd, v obvode ktorého má žalovaný bydlisko.

2. Bydlisko sa určuje podľa ustanovení Kodeks cywilny [občiansky zákonník].“

9 Článok 31 občianskeho súdneho poriadku, nachádzajúci sa v oddiele 2, nazvanom „Príslušnosť na výber“, kapitoly 2 tohto zákonníka, stanovuje:

„Žalobu vo veciach, ktoré upravujú ustanovenia tohto oddielu, možno podať na súde určenom buď podľa ustanovení o všeobecnej príslušnosti súdov, alebo podľa nižšie uvedených ustanovení.“

10 Článok 34, ktorý je súčasťou toho istého oddielu 2 uvedeného poriadku, znie:

„Žaloba, ktorej predmetom je uzavretie zmluvy, určenie jej obsahu, jej zmena alebo určenie jej existencie, jej výkon, jej rozviazanie alebo jej zrušenie, ako aj žaloba, ktorej predmetom je náhrada škody z dôvodu neplnenia alebo chybného plnenia zmluvy, sa môžu podať na súde v mieste plnenia zmluvy. V prípade pochybností sa musí miesto plnenia zmluvy preukázať písomným dokladom.“

11 Článok 200 občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že súd, ktorý rozhodol o tom, že nie je príslušný, postúpi vec príslušnému súdu.

12 Podľa článku 202 tohto poriadku:

„Nepríslušnosť súdu, ktorej sa možno dovolávať na základe zmluvy uzavretej medzi stranami, zohľadní súd jedine v prípade námietky zo strany žalovaného, ktorá musí byť vznesená a riadne odôvodnená pred vyjadrením sa k výhradám týkajúcim sa veci samej. Súd neskúma *ex officio* túto príslušnosť ani pred doručením písomnosti, ktorou sa začína konanie. Ak osobitné ustanovenia neustanovujú inak, okolnosti, ktoré odôvodňujú zamietnutie návrhu, ako aj nedostatky týkajúce sa druhu konania, neexistencia vhodného splnomocnenia pre zástupcu, nedostatok procesnej spôsobilosti na právne úkony na strane odporcu, nedostatok v zložení jeho orgánov alebo nekonanie jeho právneho zástupcu môžu byť preskúmané súdom *ex officio* počas celého konania.“

13 Smernica 93/13 bola prebratá do poľského práva v občianskom zákonníku. Článok 385³ bod 23 tohto zákonníka považuje za nekalé podmienky najmä ustanovenia, ktoré vylučujú právomoc poľských súdov alebo priznávajú právomoc rozhodcovskému súdu so sídlom v Poľsku alebo v inom štáte alebo inému orgánu, ako aj podmienky, ktoré priznávajú právomoc inému súdu než tomu, ktorý je podľa poľského práva miestne príslušný.

14 Článok 454 občianskeho zákonníka stanovuje:

„1. Ak nie je miesto plnenia určené a ani nevyplýva z povahy záväzku, má sa plnenie uskutočniť na mieste, na ktorom mal v čase vzniku záväzku dlžník svoje bydlisko, resp. sídlo. Peňažné plnenie sa však má plniť v mieste bydliska, resp. sídla veriteľa v čase plnenia záväzku; ak veriteľ zmenil svoje bydlisko, resp. sídlo po vzniku záväzku, znáša zvýšené náklady, ktoré v dôsledku toho vznikli.

2. Ak záväzok súvisí s podnikaním dlžníka alebo veriteľa, určujúcim pre miesto splnenia je sídlo podniku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Spoločnosť Aqua Med je obchodník so sídlom v meste Opalenica (Poľsko). Dňa 29. októbra 2016 uzatvorila s pani Skórou, spotrebiteľkou s bydliskom v Legnici (Poľsko), mimo prevádzkových priestorov kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol matrac, poťah matraca a vankúš v cene 1 992 poľských zlotých (PLN) (približne 465 eur).

16 Podľa podmienky uvedenej v kapitole 9 bode 4 všeobecných podmienok, ktoré sú súčasťou predmetnej kúpnej zmluvy, „súdom príslušným na riešenie sporov medzi zmluvnými stranami je súd, ktorý je príslušný podľa platných právnych predpisov“.

17 Keďže Aqua Med nedostala v dohodnutej lehote kúpnu cenu, obrátila sa na Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu (Okresný súd Nowy Tomyśl, Poľsko) v obvode, v ktorom má svoje sídlo. Podľa jej názoru predmetný spor spadá do miestnej príslušnosti tohto súdu podľa článku 34 občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého sa návrh týkajúci sa plnenia zmluvy podáva na súde v mieste plnenia. Podľa spoločnosti Aqua Med mala byť platba podľa článku 454 občianskeho zákonníka vykonaná prevodom na bankový účet v mieste jej sídla.

18 Uznesením z 18. októbra 2017 Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu (Okresný súd Nowy Tomyśl) *ex officio* rozhodol, že nie je príslušný a postúpil vec na okresný súd, v ktorého obvode sa nachádzalo bydlisko žalovanej. Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu (Okresný súd Nowy Tomyśl) konštatoval, že vzhľadom na to, že išlo o zmluvu medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, malo by sa uplatňovať nielen vnútroštátne právo, ale aj právo Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, predovšetkým článok 6 ods. 1 smernice 93/13, ako aj judikatúra Súdneho dvora, predovšetkým rozsudok zo 4. júna 2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350), z ktorého vyplýva, že vnútroštátne súdy majú povinnosť preskúmať *ex officio* nekalé zmluvné podmienky v prípade zmlúv uzatvorených medzi predajcami alebo dodávateľmi a spotrebiteľmi, a to vrátane podmienok týkajúcich sa právomoci súdu.

19 V dôsledku toho uvedený súd zastával názor, že článok 202 občianskeho súdneho poriadku, ktorý neumožňuje už konajúcemu súdu preskúmať *ex officio* svoju právomoc, prakticky znemožňuje alebo neprimerane sťažuje vykonávanie právnej ochrany priznanej spotrebiteľovi právom Únie.

20 Na základe tohto preskúmania *ex officio* Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu (Okresný súd Nowy Tomyśl) skúmal svoju vlastnú miestnu príslušnosť a dospel k záveru, že zmluvná podmienka, ktorá umožňuje uplatňovanie vnútroštátnej normy, podľa ktorej obchodník môže proti spotrebiteľovi podať žalobu na súde, v ktorého obvode sa nachádza sídlo tohto obchodníka, je nekalá.

- 21 V dôsledku toho Sąd Rejonowy w Nowym Tomyślu (Okresný súd Nowy Tomyśl) uznal dotknutú zmluvnú podmienku za neplatnú a uplatnil zákonné ustanovenie, konkrétne článok 27 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje všeobecnú príslušnosť súdov takým spôsobom, že za miestne príslušný uznáva súd, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko žalovanej.
- 22 Aqua Med podala odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu na Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň, Poľsko), pričom sa odvolávala na porušenie vnútroštátnej právnej úpravy a nesprávne uplatnenie článku 6 ods. 1 smernice 93/13.
- 23 Tento súd má pochybnosti o uplatňovaní smernice 93/13 z dôvodu, že predmetná zmluvná podmienka odkazuje na vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné bez ohľadu na existenciu tejto smernice. Preskúvanie vlastnej miestnej príslušnosti *ex officio* súdom, ktorý začal konanie, by znamenalo v tomto prípade kritické posúdenie vnútroštátnych predpisov, pokiaľ ide o určenie tejto príslušnosti v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či právo Únie priznáva vnútroštátnym súdom túto právomoc a či táto právomoc vyplýva z ustanovení smernice 93/13. Kladná odpoveď na predchádzajúcu otázku by znamenala, že má vnútroštátny súd povinnosť neuplatniť vnútroštátne právo, ktoré je nezlučiteľné s ustanoveniami práva Únie v zmysle judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 9. marca 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49), a uplatniť normu, ktorá je najvýhodnejšia pre spotrebiteľa, vo veci samej tú všeobecnú, ktorá priznáva právomoc súdu, v ktorého obvode sa nachádza bydlisko žalovanej.
- 24 Na podporu týchto úvah vnútroštátny súd odkazuje na článok 18 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012, podľa ktorého sú v prípade konania začatého voči spotrebiteľovi druhou zmluvnou stranou príslušné len súdy členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.
- 25 Napokon sa vnútroštátny súd domnieva, že zahrnutie doložky o voľbe právomoci, o akú ide vo veci samej, do zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, môže byť pre spotrebiteľa zavádzajúce, keďže je spôsobilá vyvolať u spotrebiteľa dojem, že je v jeho prospech.
- 26 Za týchto okolností Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd Poznaň, Poľsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa preskúvanie podmienok zmluvy uzatvorenej so spotrebiteľom týkajúcich sa určenia právomoci súdu na rozhodnutie v spore, ktoré vnútroštátny súd vykonáva z úradnej povinnosti na základe článku 6 ods. 1 smernice 93/13... a judikatúry Súdného dvora... (rozsudok zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350), vzťahovať aj na také zmluvné podmienky, ktoré síce upravujú otázku právomoci súdu pre prípad sporov medzi stranami, avšak robia tak len formou odkazu na vnútroštátnu právnu úpravu?

2. Ak bude odpoveď na prvú otázku kladná: Má súdom vykonávané preskúvanie viesť k uplatneniu pravidiel príslušnosti takým spôsobom, že sa spotrebiteľovi zabezpečí ochrana vyplývajúca zo smernice 93/13, a teda o veci môže rozhodnúť súd, ktorý je najbližšie k bydlisku alebo miestu obvyklého pobytu spotrebiteľa?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 27 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa bodov 22 a 23 rozsudku zo 4. júna 2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350), Súdny dvor rozhodol, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide tak o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, pričom ho toto

postavenie vedie k pristúpeniu k podmienkam, ktoré sú vopred napísané predávajúcim alebo dodávateľom, bez možnosti ovplyvniť ich obsah. Súdny dvor tiež rozhodol, že vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie smernica 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby všetky zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, mohli byť preskúmané, aby sa posúdila ich prípadná nekalá povaha (rozsudok z 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria, C-70/17, EU:C:2019:250, bod 50). V tejto súvislosti by cieľ sledovaný článkom 6 smernice nebolo možné dosiahnuť, ak by spotrebiteľia boli sami povinní namietat proti nekalej povahe zmluvnej podmienky a účinnú ochranu spotrebiteľov je možné zaručiť, len ak je vnútroštátnemu súdu priznaná možnosť posúdiť takúto podmienku *ex officio* (pozri v tomto zmysle aj rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, EU:C:2000:346, bod 26).

- 28 Takéto preskúmanie *ex officio* vnútroštátnym súdom možno požadovať len vtedy, ak ide o zmluvnú podmienku spadajúcu do pôsobnosti smernice 93/13, ako je definovaná v jej článku 1. Podľa článku 1 ods. 2 tejto smernice zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.
- 29 V súlade s odôvodnením 13 tejto smernice výraz „záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia“ uvedený v článku 1 ods. 2 smernice 93/13 zahŕňa rovnako aj pravidlá, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva uplatnia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že sa strany nedohodli inak.
- 30 V dôsledku toho sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 2 smernice 93/13 má vykladať v tom zmysle, že z pôsobnosti tejto smernice je vylúčená zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá, pokiaľ ide o určenie právomoci rozhodovať spory medzi zmluvnými stranami, všeobecne odkazuje na platné vnútroštátne právo.
- 31 V tom zmysle je potrebné pripomenúť, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13, ktorý sa týka zmluvných podmienok odrážajúcich záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, zavádza podľa judikatúry Súdneho dvora výnimku z pôsobnosti smernice pri splnení dvoch podmienok. Zmluvná podmienka musí jednak odrážať zákonné alebo regulačné ustanovenie a jednak musí byť toto ustanovenie záväzné (rozsudok z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 52, ako aj citovaná judikatúra).
- 32 Hoci overenie splnenia týchto podmienok je v každom konkrétnom prípade v právomoci vnútroštátneho súdu, Súdnemu dvoru prináleží, aby stanovil kritériá, ktoré mu umožnia rozhodnúť (pozri analogicky rozsudok z 22. februára 2018, Nagyszénás Településszolgáltatási Nonprofit Kft., C-182/17, EU:C:2018:91, bod 34 a citovanú judikatúru).
- 33 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vylúčenie z pôsobnosti tejto smernice stanovené v článku 1 ods. 2 smernice sa vzťahuje na ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sa uplatňujú medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu, alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak medzi stranami nedošlo v tejto súvislosti k inej dohode. Toto vylúčenie je odôvodnené skutočnosťou, že možno legitímne predpokladať, že vnútroštátny zákonodarca zaviedol rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán niektorých typov zmlúv, t. j. rovnováhu, ktorú mal normotvorca Únie výslovne v úmysle zachovať (rozsudok zo 7. augusta 2018, Banco Santander a Escobedo Cortés, C-96/16 a C-94/17, EU:C:2018:643, bod 43).
- 34 Súdny dvor však tiež rozhodol, že vnútroštátny súd musí zohľadniť skutočnosť, že vzhľadom najmä na cieľ uvedenej smernice, teda ochranu spotrebiteľa proti nekalým podmienkam obsiahnutým v zmluvách, ktoré so spotrebiteľmi uzavreli predajcovia alebo dodávatelia, treba výnimku stanovenú v článku 1 ods. 2 tejto smernice vykladať reštriktívne (rozsudok z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, bod 54, ako aj citovaná judikatúra).

- 35 V tomto prípade vyplýva zo zistenia vnútroštátneho súdu, že podmienka kúpnej zmluvy, o ktorú ide vo veci samej, je naformulovaná veľmi všeobecne, a to tak, že je na jednej strane prípustné zaoberať sa jej užitočnosťou, keďže odkazuje na vnútroštátne ustanovenia, ktoré, ako uvádza vnútroštátny súd, sa uplatňujú bez ohľadu na existenciu tejto podmienky. Na druhej strane uvedená podmienka neodráža v pravom zmysle slova osobitné vnútroštátne ustanovenie, keďže vnútroštátne ustanovenia, na ktoré odkazuje, stanovujú súbor pravidiel, ktoré podrobne upravujú pravidlá určovania právomoci súdu, pričom predajca alebo dodávateľ si môže vybrať tú, ktorá je preňho najvýhodnejšia.
- 36 Napriek tomu, že podmienka, o akú ide vo veci samej, odkazuje na vnútroštátne právo, predpoklad, že vnútroštátny zákonodarcu zaviedol rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán určitých kategórií zmlúv, nemôže odôvodniť vylúčenie tejto podmienky z pôsobnosti smernice 93/13. V takomto prípade ide totiž o posúdenie znenia tejto podmienky a jej vplyv na očakávania spotrebiteľov.
- 37 Vzhľadom na reštriktívny výklad výnimky stanovenej v článku 1 ods. 2 smernice 93/13, z vyššie uvedeného vyplýva, že podmienku, o akú ide vo veci samej, nie je možné chápať tak, že preberá vnútroštátne ustanovenie.
- 38 Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že z pôsobnosti tejto smernice nie je vylúčená zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá, pokiaľ ide o určenie právomoci súdu rozhodovať spory medzi zmluvnými stranami, všeobecne odkazuje na platné vnútroštátne právo.

O druhej otázke

- 39 Napriek tomu, že druhá otázka sa netýka špecificky výkladu ustanovení práva Únie, z ustálenej judikatúry vyplýva, že je vecou Súdneho dvora, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania, zistil ustanovenia práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, bod 17 a citovanú judikatúru).
- 40 Keďže v tomto prípade je účelom otázok, ktoré podal Sąd Okręgowy w Poznaniu (Krajský súd v Poznani), určenie úrovne ochrany spotrebiteľov, ako aj možností súdneho preskúmania, ktoré spotrebiteľia majú, je potrebné zahrnúť článok 7 ods. 1 smernice 93/13 medzi nástroje práva Únie, ktorých výklad od Súdneho dvora vnútroštátny súd požaduje (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 45).
- 41 V dôsledku toho sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či sa článok 7 ods. 1 smernice 93/13 má vykladať v tom zmysle, že bráni procesným pravidlám, na ktoré odkazuje zmluvná podmienka, umožňujúcim predajcovi alebo dodávateľovi vybrať si medzi súdom príslušným podľa bydliska žalovaného a súdom príslušným podľa miesta zmluvného plnenia v prípade žaloby pre údajné neplnenie zmluvy zo strany spotrebiteľa.
- 42 Podľa článku 7 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.
- 43 Na základe ustálenej judikatúry a ako už bolo pripomenuté v bode 27 tohto rozsudku, Súdny dvor zdôraznil povahu a význam verejného záujmu, na ktorom spočíva ochrana spotrebiteľov, ktorí sa voči predajcom alebo dodávateľom nachádzajú v nevýhodnejšom postavení (rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 40 a citovaná judikatúra).

- 44 Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť v prípade sporov medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, treba konštatovať, že smernica 93/13 neobsahuje výslovné ustanovenie určujúce príslušný súd.
- 45 Hoci článok 18 ods. 2 nariadenia č. 1215/2012, na ktorý v tejto súvislosti odkazuje vnútroštátny súd, uvádza, že medzinárodne príslušným rozhodovať o žalobe podanej voči spotrebiteľovi druhou zmluvnou stranou je súd v členskom štáte, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, toto ustanovenie sa neuplatní v takom prípade, o aký ide v spore vo veci samej, ktorá sa vyznačuje absenciou znaku cezhraničnej situácie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. decembra 2013, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, body 46 a 47).
- 46 Z toho dôvodu a ako uvádza Komisia vo svojich písomných pripomienkach, mala by byť zabezpečená účinná ochrana práv, ktoré spotrebiteľom priznáva smernica 93/13.
- 47 Aj keď Súdny dvor už z viacerých hľadísk a vzhľadom na požiadavky článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 vymedzil spôsob, akým má vnútroštátny súd zabezpečiť ochranu práv, ktoré spotrebiteľom vyplývajú z tejto smernice, nič to nemení na skutočnosti, že právo Únie v zásade neharmonizuje konania uplatniteľné na skúmanie údajne nekalých povahy zmluvnej podmienky, a že tieto konania teda patria do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú obdobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie), a že stanovujú právo na účinný prostriedok nápravy, ako vyplýva z článku 47 Charty základných práv Európskej únie (rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 57 a citovaná judikatúra).
- 48 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba uviesť, že Súdny dvor nemá žiaden dôvod pochybovať o súlade vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, s danou zásadou.
- 49 Pokiaľ ide o právo na účinný prostriedok nápravy, je potrebné zdôrazniť, že musí platiť tak pri určení súdov príslušných na rozhodovanie o žalobách založených na práve Únie, ako aj pokiaľ ide o procesné podmienky upravujúce také žaloby (rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 59 a citovaná judikatúra).
- 50 Vnútroštátny súd musí v tejto súvislosti preskúmať, či vnútroštátne procesné ustanovenie zaručuje právo na účinný prostriedok nápravy a vykonať toto posúdenie, berúc do úvahy postavenie tohto ustanovenia v rámci celého konania, jeho priebehu a osobitostí na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov.
- 51 Preto je pre takú situáciu, o akú ide vo veci samej, potrebné overiť, v akom rozsahu ustanovenia vnútroštátneho práva týkajúce sa súdnej právomoci neprimerane obmedzujú práva spotrebiteľa na účinný prostriedok nápravy alebo výkon práv, ktoré spotrebiteľom priznáva smernica 93/13.
- 52 Vnútroštátne ustanovenie, ktoré alternatívne priznáva príslušnosť súdu v mieste plnenia spotrebiteľskej zmluvy, nemôže totiž samo osebe v zásade spôsobiť nadmerné obmedzenie práva spotrebiteľa na účinný prostriedok nápravy. Takáto právomoc totiž nevylučuje možnosť, aby sa spotrebiteľ zúčastnil konania, ktoré bolo proti nemu začaté, a uplatnil svoje práva, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13. Okrem toho je každý súd povinný *ex officio* preskúmať nekalú povahu zmluvných podmienok v zmluve medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom a prijať potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť ochranu spotrebiteľa pred nekalými podmienkami.
- 53 Medzi primerané a účinné prostriedky, ktoré musia spotrebiteľovi zabezpečovať právo na účinný prostriedok nápravy, musí však patriť možnosť konať v prípade podania žaloby predajcu alebo dodávateľa proti nemu v rámci primeraných procesných podmienok tak, aby výkon jeho práv nepodliehal podmienkam týkajúcim sa najmä lehôt, poplatkov či vzdialenosti, ktoré by sťažovali výkon práv zaručených smernicou 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 63 a citovanú judikatúru).

- 54 V skutočnosti by procesné podmienky, ktoré by mali za následok príliš vysoké náklady pre spotrebiteľa, mohli viesť k tomu, že by bol odrazený vhodným spôsobom zasiahnuť v záujme obhajoby svojich práv na súde, na ktorý podal návrh predajca alebo dodávateľ. Takýto prípad by mohol nastať, ak by začatie konania na súde veľmi vzdialenom od bydliska spotrebiteľa spôsobilo spotrebiteľovi také vysoké cestovné náklady, že by ho to mohlo odradiť od dostavenia sa na pojednávanie v konaní voči nemu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2015, Baczó a Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, body 49 až 59).
- 55 Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či je to tak vo veci samej.
- 56 V dôsledku toho je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni procesným pravidlám, na ktoré odkazuje zmluvná podmienka, umožňujúcim predajcovi alebo dodávateľovi vybrať si v prípade žaloby pre údajné neplnenie zmluvy zo strany spotrebiteľa medzi súdom príslušným podľa bydliska žalovaného a súdom príslušným podľa miesta plnenia zmluvy, pokiaľ výberom podľa miesta plnenia zmluvy nevzniknú pre spotrebiteľa také procesné podmienky, ktoré môžu neprimeraným spôsobom obmedziť jeho právo na účinný opravný prostriedok, ktoré mu priznáva právny poriadok Únie, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

- 57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Článok 1 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že z pôsobnosti tejto smernice nie je vylúčená zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá, pokiaľ ide o určenie právomoci súdu rozhodovať spory medzi zmluvnými stranami, všeobecne odkazuje na uplatniteľné vnútroštátne právo.
2. Článok 7 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni procesným pravidlám, na ktoré odkazuje zmluvná podmienka, umožňujúcim predajcovi alebo dodávateľovi vybrať si v prípade žaloby pre údajné neplnenie zmluvy zo strany spotrebiteľa medzi súdom príslušným podľa bydliska žalovaného a súdom príslušným podľa miesta plnenia zmluvy, pokiaľ výberom podľa miesta plnenia zmluvy nevzniknú pre spotrebiteľa také procesné podmienky, ktoré môžu neprimeraným spôsobom obmedziť jeho právo na účinný opravný prostriedok, ktoré mu priznáva právny poriadok Únie, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy